

KISEBBSÉGI KÖRLEVÉL

A PÉCSI EGYETEMI KISEBBSÉGI INTÉZET
KÖZLEMÉNYEI

V. ÉVF. 4. SZ.

1941 JÚLIUS

A „KISEBBSÉGI KÖRLEVÉL“ testvérlapja a

LÁTHATÁR

Kisebbségi kultúrszemle,
a közép-európai népek
kultúrális életének
figyelője

Szerkeszti:
CSUKA ZOLTÁN

A Pécsi Egyetemi
Kisebbségi Intézet
külön rovatokkal sze-
repel a folyóiratban

A LÁTHATÁR IX. év-
folyamában főként mű-
velődési téren végzi a
kisebbségi sorsban élő
magyarság életének is-
mertetését és a belső
nemzetiségi kérdés
fejlődését

Előfizetési ára egy évre,
a Kisebbségi Körlevéllel együtt,
jogi személyeknek 20, magánszemélyeknek 10 P

Szerkesztőség
és kiadóhivatal Budapest, VII. Baross-tér 15

KISEBBSÉGI KÖRLEVÉL

(A Pécsi Egyetemi Kisebbségi Intézet közleményei)

Igazgató: Faluhelyi Ferenc dr. egyetemi ny. r. tanár

V. évfolyam 4. szám

1941. július

TARTALOM:

AZ V. DÉLVIDÉKI KULTURNAP — Dr. ANTALFIA ANTAL min. tanácsos:
Elnöki megnyitó — KRÁMER GYULA: A Délvidéki Magyar Közművelődési Szö-
vetség — Dr. DRASKÓCZY EDE ügyvéd: Az óbecsei Magyar Népkör munkája
— Dr. NAGY IVÁN: A jugoszláviai magyarság népi mozgalmi — Dr. DEAK
LEÓ: Adatok a jugoszláviai magyarság közművelődési problémáiról — CSUKA
JÁNOS, főszerkesztő: Visszapillantás 22 év kisebbségi múltjára — Dr. ANTAL-
FIA ANTAL zárószavai — MIKOLA SÁNDOR: A magyarországi vendek — Dr.
DUKA ZÓLYOMI NORBERT, ügyvéd: A zsidókérdés rendezése Szlovákiában —
Dr. BÉDI IMRE, mb. tanársegéd: „Nagyrománia“ átalakulása és a magyar ki-
sebbség helyzete (1940. május—október) — KÖNYV- ÉS FOLYÓIRATSZEMLE:
MATHIAE ANDREAS: Siebenbürgen — VARGA ANNA: Két szomszéd-falu
(Adatok Kölesd (magyar) és Kistormás (német) községek összehasonlító nép-
rajzához — ADOLF DRESLER: Kroatiens Befreiung — Dr. F. RONNEBERGER:
Die Befreiung Kroatiens — Külügyi évkönyv — Dr. BÉDI IMRE: Intézeti munka
— Mutató a KISEBBSÉGI STUD-ban az Intézetnek április—május—június hó-
napokban megjelent cikkeiről — Zusammenfassung

„A nemzetiségi jogok megvalósításában az evolúciós irányt kell követni. Az
evolúciós irány azonban nem hosszútartamú evolúciót, tehát a dolgok elodá-
zát jelenti, hanem a dolgoknak a természet rendje szerint való megoldását és
meg kell érteni azt, hogy nem a területi kezelés, hanem az erkölcsi tényezők
azok, amelyek minden ténykedés alapjai kell hogy legyenek.“

(P. P. J.: Kisebbségi breviárium.)

TELEKI PÁL magyar miniszterelnök,
1940. július 2-án a Magyar Élet Pártja
pártértekezletén.

„A névmagyarosítást nem szabad semmi körülmények közt erőszakolni. A
névmagyarosítás egymagában nem jelent semmit. Ez nem fejez ki érzést. A
népcere viszont az asszimilációs folyamat befejező ténye lehet. Ha valaki egyik
nemzetiségből másik nemzetiségűvé válik, akár az anyanyelv, akár az anya,
vagy bármilyen rokoni kapcsolat révén, amikor már tökéletesen annak érzi ma-
gát, akkor azt mondhatja, miért legyen nekem idegen hangzású nevem, amikor
másnak érzem magam? Tehát megváltoztatom a nevem is.“

(P. P. J.: Kisebbségi breviárium.)

TELEKI PÁL gróf
magyar miniszterelnök, 1940. július 2-án
a Magyar Élet Pártja pártértekezletén.

A KISEBBSÉGI INTÉZET kiadványai:

- I. v. NAGY IVÁN dr.: Les minorités nationales en Hongrie. (Csonkamagyarország nemzeti kisebbségei.) Pécs, 1936.
- II. MÓRICZ MIKLÓS dr., ZATHURECZKY GYULA, PROKOPY IMRE, v. NAGY IVÁN dr.: Észak—Kelet—Dél és Nyugat. Négy előadás az elszakított magyar részekről. (Nord—Ost—Süd—West. Vier Vorträge über die abgetrennten ungarischen Gebiete.) Pécs, 1937.
- III. FALUHELYI FERENC dr.: A kisebbségi kérdés eredete és jelentősége általános és magyar szempontból. (Ursprung und Bedeutung der Minderheitenfrage im Allgemeinen und vom ungarischen Standpunkte aus betrachtet.) Programm. Pécs, 1937.
- IV. BALOGH-BEÉRY LÁSZLÓ: A ruthén autonómia. (Die ruthenische Autonomie. Ein Vortrag.) Pécs, 1937.
- V. TEMESVÁRY PELBÁRT: Miként látják az erdélyiek Erdély kérdéseit? (Wie sehen die Siebenbürger die Fragen Siebenbürgens?) Pécs, 1938.
- VI. v. NAGY IVÁN dr.: Les Hongrois dans le Monde. — Hungarians in Canada. (A magyarok világstatistikája — Magyarok Kanadában.) Pécs, 1938.
- VII. MÓRICZ M., ZATHURECZKY GY., PROKOPY I., v. NAGY I.: Pólnoc—Poludnie—Wschód i Zachód. (Észak—Kelet—Dél és Nyugat.) Targ Henrik lengyel fordítása. Varsó, 1938.
- VIII. BALOGH-BEÉRY LÁSZLÓ: A ruthén autonómia. (Targ Henrik lengyel fordítása.) Varsó, 1939.
- IX. v. NAGY IVÁN dr.: Az amerikai magyarság. (The Hungarians in the United States of America.) Pécs, 1939.
- X. FENCZIK ISTVÁN dr.: A kárpátoroszok multja és jelene. (Vergangenheit und Zukunft der Karpaten-Russen.) Pécs, 1939.
- XI. OBERDING JÓZSEF GYÖRGY dr.: Az óromániai magyarság. (Dr. Josef Georg Oberding: Das Ungartum Alt-Rumäniens) Pécs, 1940.
- XII. FENCZIK ISTVÁN dr.: A kárpátaljai autonómia és a kisebbségi kérdés. (Die Autonomie des Sub-Karpatenlandes und die Minderheitenfrage) Kecskemét, 1941.

Sajtó alatt:

Kemény Gábor: EZ A FÖLD MAGYARORSZÁG!

Előkészítés alatt:

In Vorbereitung:

Faluhelyi F.—v. Nagy I.:

Das ungarische Minderheitenrecht vor und nach dem Weltkrieg.

(A magyar kisebbségi jog a világháború előtt és után.)

tigt sich Sándor MIKOLA in seinem Aufsatz über „Die ungarländischen Wenden“ mit der Geschichte der zwischen der Mur und der Raab lebenden Wenden. Er schildert das Los dieses Volkes von den Urzeiten an bis zum heutigen Tage und bespricht insbesondere die Geschehnisse, die nach der Angliederung dieses Volkes an Jugoslawien als Folge der slovenischen und serbischen Propaganda sich vorgetragen haben. Es wird betont, dass dieses Volk immer ungarisch gesinnt war und neben der wendischen Sprache in überwiegendem Teil auch ungarisch sprach. Die wendischen Schriftsteller haben eine ganze Reihe ungarischer Dichtungen ins wendische übersetzt und ihre ganze Literatur hat ungarischen Geist bekundet. Als die ungarische Regierung in die wendischen Schulen die wendische Unterrichtssprache eingeführt hat, haben die Wenden ihre Kinder in die Schulen der benachbarten ungarischen Gemeinden gesandt, damit sie die ungarische Sprache erlernen können. Nach der Angliederung des Wendenlandes an Jugoslawien gestaltete sich das Schicksal der Wenden sehr schwierig: die Wenden und die Slovenen haben ja einander überhaupt nicht verstanden. Die wendische Sprache musste während der 20 Jahre slovenischer Herrschaft aus dem Verkehr durchaus verschwinden. Ebenso verschlechterte sich aber auch die wirtschaftliche Lage der Wenden. — Norbert DUKA ZÓLYOMI beleuchtet in seinem Aufsatz die slovakische Judenfrage. Er bespricht die Ansiedelung, das Vordringen und die Lage des Judentums auf diesem Gebiete während der ungarischen und der tschechischen Herrschaft und schildert hernach das slovakische Judengesetz und die im staatlichen, privaten und wirtschaftlichen Leben den Juden gegenüber angewandten Beschränkungsmaßnahmen. — Assistent Imre BÉDI schildert die letzten Monate Grossrumäniens, die Umwälzungen, die infolge der Abtrennung der Bukovina, Bessarabiens und eines Teiles von Siebenbürgen im politischen Leben Rumäniens entstanden, so wie auch die schwierige Lage, in der sich die ungarische Minderheit Rumäniens zu dieser Zeit befand. — Im Rechenschaftsbericht über die Instituts-Arbeit wird unser „Südlands“-Kulturtag besprochen, hier bringen wir die Liste der mit dem Instituts-Abzeichen aus gezeichneten Instituts-Mitglieder, so wie auch die Meldung über den Erfolg unseres Preisausschreibens für Mittelschüler über die Ansiedelung des transdanubischen Deutschtums. — Bücher- u. Zeitschriftenschau ergänzen den Inhalt.

A Kisebbségi Körlevelet szerkeszti: dr. Bédi Imre — Kiadja: az Egyetemi Kisebbségi Intézet, Pécs — A szerkesztésért és kiadásért felel: dr. Faluhelyi Ferenc —

PÉCSI EGYETEMI KISEBBSÉGI INTÉZET

Igazgató: Faluhelyi Ferenc dr. egyetemi tanár

Pécs, Egyetemi Jogi Kar

Az

Intézetnek,

mint egyetemi jellegű intézmények fő célja az egyetemi ifjúságnak a kisebbségi kérdések terén tudományos alapon való oktatása és munkáltatása az egyetemes magyarság szolgálatában. A cél tehát olyan hivatása magaslátán álló generációnak kiképzése, amely a magyar és a magyarországi nemzetkisebbségek jogi, kulturális, politikai, gazdasági helyzetét és problémáit, valamint a szűkebb értelemben vett utódállamokban az ezzel a problémával összefüggő mindennemű viszonyokat ismeri.

A cél elérésére szolgálnak:

Szemináriumi

ülések. Tárgyuk: az osztálybeszámolók, a kisebbségi kérdéssel kapcsolatos aktuális problémákról szóló jelentések, ujság-, folyóirat-, könyvismertetések.

A könyvtár

adja az alapot a kisebbségi kérdéseknek tudományos alapon való vizsgálatára.

Kiadványok.

Ezek szolgálnak a nagyközönség tájékoztatására.

Kisebbségi kulturnapokon

minden évben egyszer az elszakított magyarság képviselői, vezetői, irodalmi nagyságai tájékoztatják a pécsi közönséget a kisebbségi életéről.

Térképeink

már inkább belső használatra készülnek.

Nyelvtanfolyamok

lehetővé teszik az Intézet tagjainak, hogy a szomszédos népek nyelvét megtanulhassák.

Pályázatok

az Intézet tagjait a kisebbségi kérdések komolyabb tanulmányozására készítetik, másrészt a nagyközönséget is kapcsolatba hozzák a kisebbségi kérdéssel.